

(tropidosaurus algira) ἢ ὁ γογγύλος (gongylus ocellatus) τῆς τάξεως τῶν σαυροειδῶν (sauria), τὸ ὅποιον ὠνομάσθη οὕτως ἐκ παρομοιώσεως τῆς λείας τοῦ ἐπιδερμίδος πρὸς τὸν λίθον ἀκόνη (ιδ. ΜΣτεφανίδ. ἐν Λαογρ. 9 (1926) 448) πολλαχ. : Γνωμ.

Ἄν σὲ φάγῃ τὸ ἀκονάκι, | τὸ τσαππὶ καὶ τὸ φτυγαράκι
(τὸ ἀκονάκι θεωρεῖται πολλαχοῦ κατὰ λαϊκὴν πρόληψιν δηλητηριώδες. Πβ. ΝΠολίτ. Παροιμ. 1,389 καὶ 2,572) ΑΒαλαωρ. Ἔργα 3,251 (ἐκδ. Μαρασλ.). Συνών. ἀκόνι 4.
3) Οἷδημα τῶν ἀδένων βουβωνικῶν ἢ μασχαλιαίων Ζάκ. Σάμ. 4) Παιδιά, κατὰ τὴν ὁποίαν κυνηγᾷ ὁ εἰς τὸν ἄλλον μὲ ἱμάντα δερμάτινον Στερελλ. (Αἰτωλ.) [**]

ἀκονᾶς ὁ, Προπ. (Ἀρτάκ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀκόνι.

Ὁ ἔχων ὡς ἐπάγγελμα τὸ ἀκονίζειν, ἀκονιστής, τροχιστής : Ἄσμ.

Θέ μου, καὶ νά 'ν' ὁ Κωσταντᾶς 'ς τὴν κλίνῃ νὰ κοιμᾶται,
νά 'χῃ καὶ τὸ σπαθάκι του 'ς τοῦ ἀκονᾶ τ' ἀκόνι.

Συνών. ἀκονιστής, τροχιστής.

ἀκονάστρα ἡ, Πόντ. (Οἶν.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀκονῶ, δι' ὃ ιδ. ἀκονίζω, καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άστρα.

Ἀκόνη ἔντροχος. Συνών. ιδ. ἐν λ. ἀκόνι 1.

ἀκόνη ἡ, ἐνιαχ. ἀκόφ' Κυδων.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. ἀκόνη.

Ἀκόνι 1, ὃ ιδ.

ἀκονητὸς ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀκονατὲ Τσακων.

Τὸ μεσν. ἐπίθ. ἀκονητός.

Ἡκονημένος : Ἐνταῖ ἡ γυναῖκα ἔγ' ἔχα γροῦσσα ἀκονατὰ (αὐτὴ ἡ γυναῖκα ἔχει γλῶσσαν ἠκονημένην. Ἐπὶ γυναικὸς φλυάρου). Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Σίφν.

ἀκόνι τό, ἀκόνιν Κύπρ. Λυκ. (Λιβύσσ.) Πόντ. (Οἶν.) ἀκόνι κοιν. καὶ Καλαβρ. (Μπόβ.) ἀκόφ' Ἡπ. Θράκ. (Σαρεκκλ.) Λέσβ. Σάμ. ἀκόν' Πόντ. (Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.) ἀκούνι Καλαβρ. (Καρδ. Μπόβ.) 'κόνι Ἡπ.

Ἐκ τοῦ μεσν. οὐσ. ἀκόνιον.

1) Ἀκόνη, θηγάνη, σκληρὸς λίθος, συνήθως τὸ ὄρυκτὸν σμύρις, ἐφ' οὗ ἀκονίζουσιν διάφορα τέμνοντα ἐργαλεῖα, μαχαίρας, ξυράφια κττ. κοιν. καὶ Πόντ. (Οἶν. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.) : Περνάω τὸ ξυράφι 'ς τ' ἀκόνι. Τὸ μαχαίρι δὲν τὸ πιάνει τ' ἀκόνι κοιν. || Φρ. Τ' ἀκόνι δὲν παίρνει φουρνέλλα (ἐπὶ τοῦ μάτην μεταχειριζομένου βίαν κατὰ ἰσχυροῦ) Λακων. Βγάζει ἀπ' τ' ἀκόνι ἢ τρώει τ' ἀκόνια (ἐπὶ φιλοπόνου κερδαίνοντος ἐντίμως καὶ ἀπὸ ἐλαχίστου) Πελοπν. Δῶσ' μου νὰ φάω! — Ἀκόνια! (πῆγαινε νὰ φάς ἀκόνια, δὲν ἔχω τίποτε νὰ σοῦ δώσω!) Πελοπν. (Ἀρκαδ.) Φάε ἀκόνια τώρα! (ἐπίπληξις πρὸς ἀτυχήσαντα εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις τοῦ ἐξ ἰδίας ὑπαιτιότητος) Πελοπν. (Ἀρκαδ. Κορινθ.) Μεταφ. ἐπὶ ὀδόντων καὶ γλώσσης : Τὰ δόγκια μου ἐγίνησαν ἀκόνιν 'πὸν τὰ λάχανα Κύπρ. Ἐχει γλῶσσα ἀκόνι (εἶναι ὀξύς τὴν γλῶσσαν. Πβ. Πινδ. Ὀλυμπ. 6,82 «δόξαν ἔχω τιν' ἐπὶ γλώσσῃ ἀκόνιας λιγυρᾶς») Ζάκ. Πβ. ἀκονίζω. Συνών. ἀκονάστρα, ἀκόνη, ἀκονιά, ἀκονιστήρι, ἀκονίστρα, ἀκονόρροιστος,

λαδ ἀκονο. Πβ. καὶ ξυράφακονο. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Ἀκόνι Πελοπν. (Καλάβρυτ.) Ἀκόνια Κάρπ. Κρήτ. β) Ἡ γῆ ἢ περιέχουσα λίθους χρησιμοποιουμένους ὡς ἀκόνια Στερελλ. (Λεπεν.) 2) Προχειρότατον ἔδεσμα, ζωμὸς ἀποτελούμενος ἐκ μείγματος ἐλαίου, ὄξους, ἄλατος καὶ ὀριγάνου, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐμβάπτουν τὸ ψωμί των Πελοπν. (Σουδεν). Διὰ τὴν σημ. πβ. ἀκονοζούμι. 3) Οἷδημα τῶν ἀδένων βουβωνικῶν ἢ μασχαλιαίων Ρόδ. Συνών. ἀκονάκι 3. β) Ἐξάνθημα μέλαν ἐπὶ τῆς ρίζης τοῦ ὠτὸς Νάξ. 4) Ὁ ὄφις ἀκονάκι 2, ὃ ιδ., Ἡπ. Πελοπν. (Κόρινθ.)

ἀκονιά ἡ, Πελοπν. (Καλάβρυτ.) ἀκονιά Στερελλ. (Αἰτωλ.).

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀκόνι.

Ἀκόνι 1, ὃ ιδ.

ἀκονιάζω Λεξ. Βλαστ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀκόνι.

Καθίσταμαι σκληρὸς ὡς ἡ ἀκόνη, ἐπὶ ἄρτου : Τὸ ψωμί ἀκονιάζει. Ἀκονιασμένο ψωμί.

ἀκονίζω, ἀκονῶ Ἄνδρ. Πόντ. (Κερασ. Οἶν. Ὁφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) κ. ἄ. ἀκονάω Πάρ. Πελοπν. (Καλάβρυτ. Κόρινθ.) ἀκονῶ Θράκ. Μακεδ. ἀκονάου Ἡπ. ἀκονοῦ Τσακων. ἀκονάου Σκόπ. ἀκονοῦ Λυκ. (Λιβύσσ.) ἀκονεῖω Κύπρ. 'κονῶ Ρόδ. Τήλ. 'κονεῖω Κύπρ. ἀκονίζω κοιν. καὶ Καλαβρ. (Μπόβ.) ἀκονίζου Κυδων. ἀκονίσω Καλαβρ. (Χωρίο Βουν.) 'κονίζω Αἰγίν. Ἀπουλ. (Καλημ.) Θράκ. (Σαρεκκλ.) Κύπρ. Προπ. (Ἀρτάκ.) Σύμ. Ρόδ. 'κονίζω Καλαβρ. (Μπόβ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἀκονῶ. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

1) Μετβ. ἀκονῶ, θήγω, ὀξύω κοιν. καὶ Καλαβρ. (Μπόβ.) Πόντ. (Κερασ. Οἶν. Ὁφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.) Τσακων. : Ἀκονίζω μαχαίρι - ξυράφι - ψαλίδι κττ. Ἐκόνεσα τὸ μαθαίρι μ' κ' ἐποίκ' ἀτο ξυράφιν Κερασ. Ἀκονάκα τὰ μαχαίρα γιὰ νὰ θύουν τὸν ἐριφο (ἀκόνησα τὸ μαχαίρι διὰ νὰ σφάξω τὸ ἐρίφιον) Τσακων. Κοφτατούρια ἀκονισμένα Μπόβ. || Παροιμ. φρ. 'Σ ἀκονισμένα σπαθιά ἔπρεσε (ἐπὶ τοῦ εἰς προφανῇ κίνδυνον περιτεσόντος) ΙΒενιζέλ. Παροιμ. 268, 12. Παροιμ. Κλιμένον κεφάλιν ἀκονημένον σπαθὶν 'κὶ κόφτει (ἐπὶ τοῦ διὰ τῆς ταπεινοσύνης τοῦ ἀποφεύγοντος κίνδυνον προερχόμενον ἐξ ἰσχυροῦ προσώπου) Κερασ. || Ἄσμ.

Πέντε μαθαίρικα μοντ-τωτὰ τραβέρσα 'κονισμένα,
μέσ' 'ς τὸ βλαντζίν μου νὰ μπηχτοῦν, δὲν στάσ-σουν βούλ-λαν
[αἶμαν

Κύπρ. Μεταφ. ἐπὶ ὀδόντων, γλώσσης καὶ γραφίδος : Φρ. Ἀκονίζω τὰ δόντια μου (ἐτοιμάζομαι νὰ φάγω ἀπλήστως) κοιν. Ἀκόνησε τὰ δόντια σου (εἰρωνικῶς πρὸς τὸν ἀναμένοντα εὐχάριστόν τι) σύνθηθ. Ἀκονίζω τὴ γλῶσσα μου (ἐτοιμάζομαι νὰ ὀμιλήσω μετ' εὐφραδείας ἢ μετὰ δριμύτητος) πολλαχ. Ἐχει τὴ γλῶσσα ἀκονισμένη (ἐπὶ εὐφραδοῦς ἢ γλωσσάλογου) πολλαχ. Ἀκονίζω τὴν πέννα μου (ἐτοιμάζομαι νὰ γράψω δριμύτως) Πελοπν. || Παροιμ.

Τὰν τὰν κοιλίαν εὐκαιρον καὶ δόντια ἀκονεμένα

(χορεύετε κοιλία κενὴ καὶ δόντια ἀκονισμένα. Σκωπτικῶς ἐπὶ γάμου ἢ ἄλλης διασκεδάσεως ἄνευ γεύματος ἢ ἐπὶ ἀνθρώπου πειναλέου ἐπιδεικνυομένου ὡς εὐπόρου. Τὸ τὰν τὰν πεποιημένον) Κερασ. Χαλδ. Ἡ χρῆσις τῆς λ. ἐπὶ τῆς γλώσσης καὶ ἀρχ. Πβ. Π. Δ. (Ψαλμ. 63,4) «ἠκόνησαν ὡς ρομφαίαν τὰς γλώσσας αὐτῶν» καὶ Πλουτάρχ. Λυσάνδρ.

